

ekologické

olomoucký
měsíčník

Listy

dobrovolný příspěvek 10,-

prázdniny 2010

7/8

Aktuální číslo:

- Téma: Územní plán
- Ekoporadna: Komáři
- Průzkum: Fair Trade
- Biozpravodaj:
Brigády na farmách

Ekologické listy 7–8/2010

vychází: 2. 7. 2010

Vydává:
Hnutí DUHA Olomouc

Redakce:
Simona Horká, Jitka Komendová

Grafická úprava:
Radim Šašinka; larva_grafik@volny.cz

Jazykové korektury:
Zuzana Borčanyiová

Foto na titulní straně:
Simona Horká

Sazba:
Otakar Chudzik

Tisk:
Petr Skyva, Pod Kosířem 838,
Kostelec na Hané

Náklad: 1300 výtisků

Adresa redakce:
Hnutí DUHA Olomouc, Dolní náměstí 38,
772 00 Olomouc; tel.: 585 228 584
e-mail: ekologicke.listy@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz/olomouc
www.ekologickelisty.cz

Uzávěrka příštího čísla: 20. 8. 2010

Registrace MK ČR E 18812

ISSN 1803-8123

Město Olomouc představilo nový územní plán

Do konce července má veřejnost možnost vyjádřit se ke konceptu nového územního plánu města Olomouce. Poslední projednání, kde se mohou obyvatelé vyjádřit veřejně, bude 15. července v sále budovy magistrátu na Hynaisově ulici. Na internetových stránkách www.olomouc.eu/uzemni-planovani jsou k dispozici formuláře pro námítky a připomínky, ale třeba i možnost podívat se na dvě varianty nového územního plánu včetně karet lokalit s podrobnými popisy. Na magistrátu na Hynaisově ulici může každý vidět mapy i karty lokalit v reálu. Až do konce července každý všední den od 8 do 17 hodin je na místě nápomocný také úředník.

Ve středu 16. června měla veřejnost první možnost účastnit se debaty o konceptu nového územního plánu pro Olomouc. Nový územní plán by tak měl nahradit stávající dokument a dle slov primátora má zjednodušit celý proces schválení a realizace případného investičního záměru na území města. Plán má být „jednodušší, přehlednější a srozumitelnější, než je současný“. K pořízení tohoto nového dokumentu nutí město mimo jiné zákon. Podívejme se na koncept nového územního plánu v nejšířších obrysech tak, jak měla veřejnost možnost se s ním seznámit právě na první veřejné diskuzi, ale také na diskuzním panelu pro odbornou veřejnost.

Poměrně dlouhou prezentaci konceptu měl samotný hlavní autor plánu, architekt Jakub Kynčl z brněnské architektonické kanceláře Knesl + Kynčl. Ten nejdříve občany seznámil s ideou umožnit zahušťování města a zabránit stírání hranic mezi městem a volnou krajinou. Vznikem a podporou rozvoje samostatnějších center (subcenter) v prostoru města (a v obcích přináležících k městu) má nový plán umožnit vyšší samoobslužnost v dosahu chůze. Nosnou ideou celého plánu by mělo být rozšíření „centra města“ směrem k nádraží podél třídy Kosmonautů. S tím souvisí také výstavba výškových domů. Plán umožňuje výstavbu dvou výškových budov v centru města. Jeden by měl stát u Žerotína ve špičce nezastavěného trojúhelníku u tramvajové zastávky Envelopa, druhý v prostoru nově vznikající čtvrti Šantovka. Další tři výškové domy s eventuální výškou 75 metrů se mohou nacházet i u tzv. bran města – na ulicích Brněnská, Lipenská a Přerovská. Architekt Kynčl prezentoval také z minulých plánů převzatou ideu vnitřního a vnějšího zeleného polookruhu, kdy vnitřní je tvořen Smetanovými a Čechovými sady a vnější pruhem ponechaného „nevyužitého“ území vedle západního obchvatu a letiště.

Po více než hodinovém úvodu byl dán prostor pro debatu s širokou veřejností. Sál nebyl zdaleka přeplněný. Několik přítomných lidí však vzneslo své dotazy. Dva obyvatelé oblasti přiléhající ulici Kosmonautů se pozastavili nad novými výškovými horizonty, které byly dosud nastaveny na úroveň panelových domů (29 m) a nyní by mohl být postaven věžák s povolenou výškou do 75 m. Odpovědí bylo, že třída Kosmonautů je hlavní navrhovanou rozvo-

jovou zónou. Další občanka přímo vyjádřila svůj názor, že moderní věžáky do kontextu historického města jednoduše nepatří. Architekt Kynčl odpověděl, že to je otázka vkusu a že například jemu se to líbí. Padla otázka týkající se vztahu plánu k případným novým obchodním centrům na krajích města. V plánu není prostor pro další komerční monofunkční centrum. Galerie Šantovka je údajně jiný případ týkající se starého územního plánu.

Hnutí DUHA Olomouc například zajímalo, co se má stát s prostorem tržnice, která už byla v minulosti málem zastavěna Palácem Morava. Aktuálně je zde navrženo třicetiprocentní zastavění obytné a smíšené funkce s výškou střechy do 23 m. Přilehlé autobusové nádraží je vyhrazeno pro případnou veřejnou stavbu. Dále ekologickou organizaci zajímalo, co se má stát s řepčinskou železniční tratí, která je v jedné variantě navržena jako tramvajová trať. Tramvajová trať by měla končit u Moravských železáren, vlaková trať by již nebyla v provozu. Je otázkou, zda je rozumné rušit železniční dráhu, která funguje od roku 1883. Další otázky se týkaly možné výstavby tzv. severního spoje, silniční trasy se dvěma pruhy, která má doplnit komunikační síť.

O týden později, 23. června, se pořádalo setkání s odbornou veřejností, na kterém byli přítomni i zástupci z Hnutí DUHA Olomouc. Zde byla prezentace ještě obsáhlejší. Celý plán však trpí nedostatky jak v rovině obecné, tak praktické. Mimo problém výškových horizontů je to například poměrná velkorysost k případným investorským stavebním záměrům, kdy téměř všude po obvodu města a i uvnitř je výběrově umožněn zábor orné půdy pro stavění. Nejsou tedy navržena pouze proklamovaná brownfields. Například široká možnost zástavby v Neředíně (Tabulovém vrchu), Slavoníně a jinde vzbuzuje obavy. Proklamované zelené polookruhy se jeví klamně a popřené v samotném návrhu. Vnitřní polookruh je již existujícím útvarem a jeho propojení se zelení na severu je znemožněno plánovaným parkovacím domem u magistrátu. Ten se možná investorům podaří prosadit i dříve, než bude odsouhlasen nový územní plán, jehož je ostatně také součástí. Vnější zelený okruh je pak další klamnou proklamací, jelikož je na území města v návrhu hned dvakrát přerušen – jednou bytovou zástavbou, podruhé výrobní.

Olomoucký architekt Stašek Žerava upozornil na markantní příklad porušení urbanistických zásad navrhovaným podélným zastavěním cenné volné plochy u Dlouhé ulice, kde by z dříve navrhovaného parku zůstalo torzo, obtížněji přístupné směrem ze sídliště.

Je možné, že navrhovaný koncept obsahuje takovýchto nedostatků více a je proto v zájmu každého, aby se zaměřil alespoň na lokality blízké svému bydlišti a podal námítku. Podávat připomínky a námítky (pokud jste vlastníky dotčených pozemků) můžete až do 30. července 2010. Celý územní plán je přístupný k nahlédnutí i z internetu

na stránkách města (www.olomouc.eu/uzemni-planovani), doporučujeme zadat do vyhledávání rovnou název vaší ulice, protože názvy ulic nejsou v plánu uvedeny. Konečný návrh územního plánu by měl být hotov v druhé polovině roku 2011. Hnutí DUHA právě zpracovává přípo-

mínky ke konceptu nového územního plánu. Aktuality sledujte na www.hnutiduha.cz/olomouc.

Lukáš Neubert, Simona Horká

Ekoporadna

Možnosti účinné a šetrné ochrany proti komárům

Letos obsadili komáři i oblasti, kde se tento bodavý hmyz obvykle nevyskytuje. V místech, kde jsou komáři na jaře a v létě běžní, dochází ke kalamitám. Aktuálně byl kalamitní stav vyhlášen na Hranicku, Kojetínsku, Tovačovsku a Přerovsku. O kalamitě mluvíme tehdy, pokud na člověka útočí více než deset komárů za minutu. V postižených oblastech je to i sedmdesát komárů během jedné minuty. Jak se tedy proti komárům bránit?

Plošné zásahy

Olomoucký kraj, město Olomouc i obce vyčlenily ze svých rozpočtů nemalé finanční prostředky na hubení komárů. Obvykle se používají insekticidní postřiky z aut hubící veškerý blanokřídlý hmyz. Navíc musí být dbáno na místo aplikace – zásahy není možné provádět nad lesy či vodními plochami. Selektivním prostředkem je například Vectobac, který slouží k hubení larev komárů. Tato aplikace je náročnější na přípravu, organizaci a aplikaci, je dražší, zato však ekologicky šetrnější.

Čím se bránit venku?

Proti komářím náletům existuje několik možností na individuální úrovni. Není nutné vždy používat klasické repelenty s obsahem DEET (diethyltoluamid). Nabízí se mnoho šetrnějších variant přírodní a bio kosmetiky. Tinktura proti komárům Venus obsahuje bio suroviny jako jojobový olej a směs éterických olejů a můžete ji aplikovat na tělo i obličej. Slouží nejen jako prevence před štípnutím, ale i jako ošetření po bodnutí hmyzem. Dalším přípravkem je například Dezorient – vhodný i pro menší děti či čtyřnohé spolubydlící a pro aplikaci kolem očí i úst. Bio repelent Repel je odolný proti vlhkosti či pocení. Vyzkoušet můžete i levandulový repelent Volarome či přírodní repelent Alva Effitan, který působí jak proti komárům, tak proti klíšťatům. Alva Effitan ochrání po dobu 8 hodin před komáry a až 6 hodin proti napadení klíštětem. Repelent pečuje o pokožku pomocí aloe vera a kokosového oleje. Je však potřeba dát pozor na složení jednotlivých přípravků, jelikož většina bio repelentů obsahuje alkohol, musíme tedy být obezřetní při aplikaci kolem citlivých míst a chránit jej před dětmi.

Co pomůže doma?

Pokud jsou komáři hojní i v okolí vašeho bydliště, nejlepší ochranou do domu jsou sítě proti hmyzu (vlastní zkuš-

nost). Můžete větrat i večer při rozsvíceném světle a zároveň vám nehrozí vniknutí ani jediného komára či jiného hmyzu do vašeho obydlí. Lze si navíc vybrat z mnoha druhů sítí – vně balkonových dveří či oken můžete namontovat rolovací, posuvné či pantové sítě. Při výběru záleží také na typu oken. Doma můžete použít rovněž různé aromaoleje do odpařovacích nádob a lamp. K dostání v e-shopech je například aromaolej Venus BIO, který obsahuje 100% přírodní čisté éterické silice z kontrolovaného ekologického zemědělství a volného sběru. Přípravky podobného složení je možné sehnat také do zásuvky.

Na trhu je například elektronický plašič komárů, který pracuje zcela bez chemie. Může být buď přenosný napájený baterií pro použití venku nebo k zapnutí do zásuvky. Plašič komárů vytváří zvuk vysokého kmitočtu, odpuzující komářím samičkám. Výška tónu zvuku musí odpovídat výšce tónu, který vytváří komářím samečkům. Komářím samičkám se totiž v období, kdy jsou oplodněné, vyhýbají komářím samečkům. Plašič vydává sice určitý zvuk, jde však o vysoké tóny na hranici slyšitelnosti pro člověka. Nepůsobí tedy rušivě.

Ve vnitřních prostorech si můžete připravit různé odpuzovače komárů na základě surovin, co máte doma. Komáři nemají rádi pach česneku, cibule, máty, šalvěže, rozmarýnu či listů vlašských ořechů. Pomoci by mělo i pouhé sněžení česneku nebo rozprostření máty, rozmarýnu či bazalky na balkoně či parapetu. Odpuzující jsou i muškáty a balkonová rajčata. Tipy na výrobu domácího repelentu: do slunečnicového oleje nasypete aromatické bylinky nebo esence eukalyptu, máty, hřebíčku, muškátového oříšku, rozmarýnu či levandule. Zamíchejte a potřete si směsí odhalené části těla. Další možností je smíchat 1 lžičku vanilkové esence (potravinářská přísada) s 250 ml vody. Pokud i přes všechny rady a doporučení přece jen ke štípnutí dojde, potřete jej citrónovou šťávou.

Internetové obchody s nabídkou bio repelentů a aromaolejů: www.najadashop.cz, www.bio-natural.cz, www.ecloviccek.cz, www.produkty-bio.cz, www.happyhemp.cz, www.lavanda.cz

Simona Horká

Zdroje: www.enviweb.cz, www.plasicky.cz

Tinktura proti klíšťatům

1 litr vody přivedeme k varu, odstavíme, vsypeme pytlík rozmarýny (100 g) a louhujeme do zchladnutí, přefiltrujeme, přidáme 1 lžičku vinného octa. Uložíme do ledničky do lahvi s rozprašovačem a stříkáme končetiny před vycházkou do lesa.

Zdroj: www.mimibazar.cz

Jak ozelenit své účty za elektřinu aneb Zelenější energie zblízka

Od roku 2006 mají všichni odběratelé – tedy i domácnosti – možnost si svobodně vybrat svého dodavatele elektřiny a rovněž ho mohou jednou ročně změnit. Teoreticky tedy můžete nakupovat energii z obnovitelných zdrojů a podporovat další rozvoj těchto zdrojů při každoměsíční platbě za elektřinu. Podrobněji se podíváme, jaké možnosti běžný spotřebitel má a za co vlastně platí energetickým společností.

Jaké položky lze nalézt na faktuře za elektřinu?

Platba je rozdělena na dvě základní části: na regulované položky a na samotnou platbu za silovou elektřinu. Regulovanými položkami rozumíme poplatky za distribuci, systémové služby, položku na krytí více nákladů spojených podporou výroby energie z obnovitelných zdrojů. Tyto náležitosti jsou pro všechny odběratele víceméně stejné, jejich výši určuje Energetický regulační úřad. Platbou za silovou elektřinu označujeme to, co skutečně „proteče“ elektroměrem, liší se podle dodavatele a tarifu. K tomu je nutné přičíst daň z elektřiny a daň z přidané hodnoty.

Dodavatel a distributor

Podle zákona existuje možnost si dodavatele elektřiny zvolit – na trhu jich dnes působí asi 300. Z tohoto počtu jich pouze několik málo nabízí dodávky i pro domácnosti; ostatní se zaměřují na velké podniky. Distributoři jsou na našem trhu tři a vybrat si je není umožněno – platí se tomu, kdo působí v místě bydliště (odběru). V jižních Čechách a na jižní Moravě je to E.on, v Praze Pražská energetika a ve zbylých regionech (tedy i na Olomoucku) ČEZ. Všichni distributoři fungují i jako dodavatelé – platba tedy může jít celá jedné společnosti nebo zvlášť distributorovi a zvlášť dodavateli.

Regulované ceny

V závorkách jsou uvedené podíly, které tvoří ta která platba v celkovém účtu průměrné domácnosti. A protože „průměrná domácnost“ samozřejmě neexistuje, bude se struktura vaší platby mírně lišit.

Cena za distribuci (cca 40 % ceny)

Tato částka je poukazována místně příslušnému distributorovi, který by ji měl využívat na obnovu a rozvoj elektrické

začíná soustavy, odečty apod. Tvoří ji pevná platba podle velikosti hlavního jističe a pohyblivá platba podle skutečného odběru. Zde lze ušetřit výměnou za jistič slabší v případě, že je ten stávající zbytečně velký vzhledem k příkonu používaných spotřebičů, a samozřejmě snížením spotřeby elektřiny (díky tomu klesne pohyblivá platba).

Cena za systémové služby (cca 3 % ceny)

Pokrývá hlavně cenu za provoz a pohotovost těch elektráren, které zrovna nevyrábějí elektřinu pro odběratele, ale jsou připravené pro případ výpadku některého zdroje nebo náhlého zvýšení odběru v síti.

Příspěvek na ekologickou výrobu elektřiny (cca 1 % ceny)

Tato platba se doslova nazývá „Cena na krytí více nákladů spojených s podporou výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů“. Takový příspěvek je regulovaný a na podporu OZE přispívají pouze spotřebitelé energie (nikoliv daňoví poplatníci, jak se někdy uvádí). Tato částka tvoří méně než 1 % z celkové platby za elektřinu.

Cena za činnost operátora trhu (méně než 1 %)

Jde o poplatek firmě OTE, a.s., která jako jediná má na základě licence Energetického regulačního úřadu na starosti optimalizaci přenosu energie, zpracovává bilanci dodávky a odběru energie ze sítě.

Zbytek plateb tvoří cena za skutečně odebranou elektřinu (30 – 50 %), devatenáctiprocentní DPH (16 % ceny) a daň z elektřiny (1 %).

Platba za silovou elektřinu

Jedinou částí platby, kterou je možné odběratelem skutečně ovlivnit a kterou zcela určuje dodavatel elektřiny, je platba za tzv. silovou elektřinu. A je nutné říct, že změnou dodavatele lze ušetřit zhruba 10 % z poplatků; další úspory mohou znamenat minimum elektrických spotřebičů a jejich šetrný provoz, kvalitní zateplení domu atd. Elektřina, která je přímo spotřebovávána, pochází z nejbližšího dostupného zdroje (může být tedy i jaderná). Přesto je možnost přispět k rozvoji obnovitelných zdrojů energie výběrem některého ze „zelených“ tarifů.

Ekoelektřina?

Průzkumem nabídek devíti dodavatelů elektřiny s celostátní působností (Bicorn, Bohemia energy, Centropol, Czech carbon, ČEZ, Engas, Pražská energetika, E.on a Nano Energies) jsme zjistili, že „zelený tarif“ nebo elektřinu z obnovitelných zdrojů nabízí tři z nich.

Je to Zelená energie ČEZ, tarif PREKO Pražské energetiky a nabídka Nano Energies, která se přímo zaměřuje na nákup a prodej elektřiny z obnovitelných zdrojů. První dvě uvedené společnosti nabízí tarif s podporou OZE a poplatkem ve výši 10 haléřů na odebranou kWh, což se na účtu za energii téměř neprojeví. Peníze jsou shromažďovány na zvláštním účtu a na jejich rozdělení je vypsáno výběrové řízení, ve kterém jsou podpořeby projekty na rozvoj a propagaci obnovitelných zdrojů energie. Většina prodané energie ovšem pochází z velkých vodních elektráren, kte-

Další informace k tématu naleznete na

www.eru.cz (Energetický regulační úřad),
www.tzb-info.cz (web pro stavebnictví a energetiku, odborné i popularizační články, úspory, zateplení, energetická optimalizace),
www.ekowatt.cz (Centrum pro obnovitelné zdroje a úspory energie),
www.svn.cz (Středisko pro efektivní využívání energie (SEVEN))

a na webech distributorů a dodavatelů:

www.bicorn.cz, www.bohemiaenergy.cz, www.centropol.cz,
www.czechcarbon.cz, www.cez.cz, www.engas.cz, www.pre.cz,
www.eon.cz, www.nano-energies.cz

ré nelze považovat za optimální ekologický zdroj – jejich výstavba (byť výroba elektřiny nebyla hlavním důvodem stavby) s sebou přináší naprostou devastaci vodních toků – vzpomeňme třeba Vltavskou kaskádu. Firma Nano energies se zaměřuje na výkup energie z fotovoltaických elektráren a chystá se rozšířit své dodavatele o větrné i vodní elektrárny a zdroje na biomasu. Nenabízí žádný zvláštní tarif, ale veškerý nákup a prodej (vyjma doplňkových nákupů v případě výpadku) představuje elektřina z obnovi-

telných zdrojů. Firma E.on na svých stránkách uvádí řadu příkladů a způsobů, díky kterým chrání životní prostředí. Z větší části ovšem jde o její zákonnou povinnost (prevence úniků nebezpečných látek do přírody apod.) nebo chybí kvantifikace a přesnější údaje (např. ponechávání vyřazených sloupů vedení na vhodných místech jako „čáposedy“ pro výstavbu hnízd).

Renata Placková

Aktuálně z Olomouce

Z neprodaných potravin vaří jídlo

V Olomouci vznikla nová iniciativa lidí, převážně z řad studentů Univerzity Palackého, kteří si říkají Food not bombs.

Toto hnutí má různé skupinky po celém světě. Iniciativa Food not bombs (FNB) byla založena v 80. letech v Bostonu a již od začátku šlo o politickou aktivitu převážně anarchistických skupin, jejichž cílem bylo poukázat na nesmyslné závody ve zbrojení na jedné straně a hladovějící lidi na straně druhé. Zatímco vláda Spojených států investuje desítky miliard dolarů do výroby a vývoje nových a nových zbraní, několik set milionů lidí po celém světě stále hladoví a další miliony jich ročně hladem zemřou. Od osmdesátých let se iniciativa FNB rozšířila nejen po celých Spojených státech, ale také do Evropy „Zbrojení není problém jenom USA, ale i České republiky, kde se zbraně nejen vyrábějí, ale rovněž vyváží do dalších zemí. Naše vláda posílá do zemí jako Afghánistán nebo Írák vojáky nebo podpůrné jednotky vojenského charakteru. Válka v Afghánistánu byla jednou z příčin hladovění dalších lidí. Právě neuspokojení základních životních potřeb, kam patří i přístup k potravinám, jsou v některých zemích stále příčinou válek. Podobně jako zbrojení, tak i hlad je otázka České republiky – jenom v Brně je mezi jedním až dvěma tisíci bezdomovců. Jak je tomu v Olomouci nevíme, ale očekáváme, že počty se pohybují v řádu desítek až stovek,“ říká jeden z iniciátorů olomouckého hnutí.

Jednotlivé buňky FNB nemají centrální vedení nebo organizaci, spojením je spíše jednotná myšlenka. Navíc postupem času jednotlivé buňky vznikají a zanikají podle vytrvalosti aktivistů, kteří se v nich angažují. „Víme o tom, že se aktuálně vaří v Praze, Brně, Hradci Králové, Zlíně, Karlových Varech, Jihlavě, Frýdku-Místku a samozřejmě v Olomouci. V dalších městech, kde podobné aktivity vznikly, jako je Plzeň, České Budějovice, Kolín, Pardubice, Ostrava a České Třebová skupiny buď zanikly nebo o nich nemáme dostatek informací. V jednotlivých městech se rozdává jídlo s pravidelností jednou týdně nebo jednou za dva týdny. V Praze a Brně bylo několik skupinek, takže se při vaření střídaly a mohly zajistit vaření a rozdávání jídla častěji než v menších městech. U nás v Olomouci vaříme jednou za dva týdny,“ dodávají FNB.

Motivace iniciativy jsou velmi různé. Obecně jsou v několika rovinách a zahrnují jak politickou motivaci ve smyslu antikapitalismu a sociální pomoci potřebným, tak i ekologické důvody – využitím jídla, které by přišlo nazmar. Skupinka využívá tedy prostředků, které má k dispozici, aby uvařila a distribuovala lidem jídlo, které by skončilo jinak na skládce.

Jídlo získávají skupinky FNB různě, ale vždy se snaží obstarat potraviny přednostně zdarma ve formě přebytků od prodejců nebo kuchyní. Ale politika českých obchodních řetězců je nastavená tak, že se neprodané jídlo spíše zničí

a vyhodí. Jídlo je tak na prodej a ne k nasycení lidí. Velká část vyhozených potravin nepředstavuje zdravotně nezávadné jídlo, ale jedná se především o neprodejné potraviny z různých důvodů, kam patří třeba i poškozený obal. „Je potřeba si uvědomit, že takto vyhozených potravin není pouze malá část, ale v případě pečiva nebo zeleniny se jedná o několik procent – ve Velké Británii se vyhodí až několik desítek procent vyrobených potravin. Převážná část našeho jídla je z přebytků (zelenina a další zemědělské plodiny), které si nikdo nekoupil. K nekupování potravin nás motivuje i myšlenka nepodporovat obchodníky, kteří takto vydělávají a plýtvají. Všechno

ovšem sehnat zdarma nelze, proto součástí potravin na naše vaření jsou i potraviny koupené z fondu, který jsme pro tento účel založili, případně potraviny, které někdo z našeho okruhu donese. Sem patří chléb, koření, olej atd.,“ říkají aktivisté a aktivistky z FNB.

Vaří se tedy z ovoce a zeleniny a většinou se nakoupí sójové maso a další potřebné suroviny. Skupinka se nechce podílet ani na podpoře nehumánních velkochovů, v jejich jídlech tedy nenajdete žádné maso, jde čistě o rostlinnou, veganskou, stravu.

„Informování lidí bez přístřeší o vaření si do budoucna musíme lépe podchytit. Vše také vyžaduje čas. Lidé si na nás musí zvyknout a dále o tom informovat. Snažíme se rozdat letáky o vaření pár dní dopředu. Lidé bez domovů většinou sami navrhnou, že to mezi sebou rozšíří a v den rozdávání také ještě my oslovujeme lidi. Chceme o sobě dát víc vědět na charitách, v azylových domech a na dalších místech, kde by o nás měli zájem lidé, kteří mají hlad

Logo Food not bombs

a nemají možnost si vařit, nebo jen mají zájem o naše aktivity. Potkat nás mohli při rozdávání vždy jednou za 14 dní v pondělí od 19 hodin v parku na Biskupském náměstí. Další vaření bude zase v září," zvu FNB, kteří se prezentovali svým vařením také v květnu v Galerii U Mloka.

FNB zatím nemá žádné stálé členy a tým lidí si teprve utváří. „Pokud se nějakému čtenáři nebo čtenářce Ekologických listů naše aktivita zamlouvá nebo má podobný pohled na problémy kolem nás, tak budeme rozhodně rádi, když nám napíše na mail fnbolomouc@gmail.com. Uvítáme, když se budou angažovat další lidé, kteří založí paralelní skupinku. Pak by se mohlo vařit každý týden a mohli bychom

se střídat. O naše zázemí a know-how se rádi podělíme. Rozhodně si nechceme hrát na žádné spasitele. Zamlouvá se mi i myšlenka, že by se našel nějaký volný prostor, kde by mohli lidé bez přístřeší bydlet a sami si vařit. Uvítáme jakoukoli podporu v podobě nádobí (hrnce, nože, misky, lžíce atd.) nebo přebytečných potravin (koření ap.). Spolupráce je možná i v rovině osvětové, ať již pomoc s tiskem a distribucí letáků či uspořádání tematické besedy.“

Simona Horká
Zdroj: Food not bombs

Životní prostředí v kraji

Natura 2000: Evropsky významná lokalita Za Hrnčířkou

Prostřednictvím Ekologických listů se vydáváme do různých oblastí patřících mezi chráněná území soustavy NATURA 2000. Tentokrát se zastavíme na Dražanské vrchovině. Asi dva a půl kilometru od Plumlova, mezi obcemi Vícov a Ohrozim, najdeme více než tři hektary rozlehlou přírodní památku Za Hrnčířkou.

Uprostřed polí se nachází botanicky velmi hodnotná travnatá stráň se zachovalou teplomilnou květenou. Roste tu koniklec velkokvětý nebo vstavač kukačka, které patří mezi silně ohrožené druhy. Z kategorie ohrožených druhů se zde vyskytuje len žlutý, chrpa chlumní a divizna brunátná. Vzácných druhů rostlin tady však najdeme mnohem více. Můžeme vidět například modřeneček chocholatý, černohlávek velkokvětý, silenku ušnici, řebříček panonský, růži galskou, trávničku přímořskou, zvonek klubkatý nebo zvonek moravský. Před šesti lety byla na tomto území také nalezena vzácná ostřice přítupá, která zde dosahuje jihozápadní hranice svého areálu. Jde o druh s reliktním výskytem ve střední Evropě, který sem byl zatlačen spolu s další stepní vegetací v předpolí ledovce při posledním zalednění.

Za Hrnčířkou se kromě dnes už neobvyklých rostlin seznámíme také s chráněnými druhy zvířat. Žije tu ještěrka obecná a tuhýk obecný. Od roku 1998 se tu vyskytuje i kudlanka nábožná.

Obvykle jednou, ale ve vybraných partiích i dvakrát, se v letním období travnatá stráň kosí. Jinak by hrozilo ochuzení travinobylinných společenstev zarůstáním invazními rostlinami (ovsík vyvýšený, třtina křovištní) a náletovými dřevinami. Ohniskem invaze jsou například akáty v okra-

kové východní části. Okolní rychle rostoucí stromy však nejsou jediným nebezpečím. Vzácné rostliny ohrožuje také zvěř stahující se kolem místních krmelců, protože zvyšuje přísun živin v této oblasti, obdobně jako solné lizy a krmivo volně ložené na zem mimo krmná zařízení. Negativní vliv může mít také nevhodné užívání okolních zemědělských pozemků. Hrozí splavování nadměrných živin z těchto polí, úlety hnojiv a biocidů.

Vzhledem k vysoké přírodovědné hodnotě území se připravuje návrh jeho přehlášení do kategorie národní přírodní památka.

Radka Spurná

Mozaika

Kam se starým mobilem? Do zoologické zahrady

Tři v jednom, i tak by se dal popsat projekt pořádaný Zoologickou zahradou v Olomouci na Svatém Kopečku a neziskovou společností REMA Systém, která se zabývá sběrem a likvidací starých elektrospotřebičů. Během následujících měsíců můžete do speciálních boxů umís-

těných u pokladen olomoucké Zoo vkládat použité a nepotřebné mobilní telefony. Za každý odevzdaný mobil přispěje společnost REMA Systém deset korun na nákup lepšího vybavení pro strážce kamerunské biosférické rezervace Dja, kteří tam každý den chrání gorily, slony pralesní a jiné ohrožené živočichy před pytláky. Odevzdáním

svého starého mobilu zoologické zahradě tak učiníte hned tři chvilkyhodné činy. Zbavíte se nepotřebné věci ve svém bytě, necháte ji ekologicky zrecyklovat a ještě tím pomůžete chránit vzácné druhy živočichů. Zoologická zahrada na Svatém Kopečku u Olomouce je již čtrnáctou zahradou v republice, která se do této akce zapojila.

Nová kavárna s bio kávou

Na Žerotínově náměstí 7 je otevřená nová kavárna Art Mokol Café. Je nekuřácká, najdete tam menší dětský koutek a majitelka vaří kávu v konvenční nebo bio kvalitě. Káva bio je 100% Arabica. Oba druhy kávy pochází od italské firmy Mokol, pěstují se v oblasti Benátska a původně se pěstují v Guatemale. Presso v bio kvalitě vás přijde na 28 Kč. Otevírací doba je Po–Pá 8:30–12, 13–17 a v neděli 13–17 hodin. Kávu si můžete koupit i s sebou do kelímku či namletou ve 1/4–1 kg balení.

V Mořicích sváží odpad přímo od domu

Obec Mořice na Prostějovsku začala tento týden svážet přímo od domů hned tři druhy tříděných odpadů – plasty, papír a nápojové kartony. Lidé s nimi tedy nemusí chodit k barevným kontejnerům. Mořice se tak úspěšně přidaly k dalším obcím a městům, která se snaží, aby třídění odpad bylo nejen správné, ale také snadné. Recyklace díky tomu podstatně stoupne. Koncept odpadového hospodářství pro Mořice připravili odborníci z Hnutí DUHA a zastupitelstvo ji schválilo v prosinci.

Příští svoz odpadu, který si lidé vytrídí doma do speciálních pytlů, proběhne v Mořicích v pondělí 12. července od 8 hodin. Pytle na plast a papír si lidé mohou zakoupit

v obchodě či na obecním úřadě, pytle na nápojové kartony jsou k dostání zdarma.

Zastupitelstvo neschválilo změnu územního plánu v Hodolanech

Příznivá informace pro občany městské části Hodolany v Olomouci přišla z červnového zasedání zastupitelstva: stavět se v rekreačním areálu poblíž ulic Farského a Lermontova nebude. Zastupitelstvo totiž neschválilo změnu územního plánu, o kterou požádal vlastník. Majitel nyní uvažuje nad dalšími záměry. Místní, kteří sepsali petici, založili občanské sdružení a hlídají také nový územní plán, ve kterém již území není nedotknutelnou rekreační plochou. Občanské sdružení chce vyjednávat s městem, které by mohlo pozemek získat a vyjednat tak s majitelem výměnu.

V červenci poslední možnost podepsání petice za NP Jeseníky

Možný vznik Národního parku Jeseníky podpořilo již více než deset tisíc lidí. Podepsat petici bude možné do konce července, poté se bude petice předávat novému vedení Ministerstva životního prostředí. Na konci června se konala také veřejná debata v Rýmařově, které se zúčastnilo 115 lidí včetně zástupců ministerstva. Ti podporují myšlenku vzniku národního parku a v současnosti připravují informační materiály pro veřejnost. Další vyjednávání bude hodně záviset na politické situaci.

Barbora Číhalová, Jana Kynclová, Simona Horká

Kalendárium

neděle 18. července, Ornis Přerov, Bezručova 10 Zahradní slavnost

Tradiční setkání příznivců ORNIS, hudba a doprovodný program. Od 16 hodin v zahradě ORNIS. Více informací kosturova@prerovmuzeum.cz, tel. 581 219 910.

sobota 7. srpna 2010, Horní náměstí Olomoucké podzemí, vycházka s Vladimírem Gračkou

Olomoucké podzemí sice netvoří spleť dlouhých a vzájemně propojených chodeb a sklepů, ale přesto skrývá mnoho zajímavostí. Na programu je například krypta kostela Sv. Mořice, sklepení bývalého Dominikánského kláštera z kostela Sv. Michala a nejhlubší sklepení měšťanského domu U Zlatého jelena. Cena 45 Kč. Předprodej vstupenek v informačním centru v podloubí olomoucké radnice. Od dubna do října probíhají prohlídky každou první sobotu v měsíci.

pátek 27. srpna 2010 18.30, centrum Sluňákov Netopýří noc

Seznámení s tajemnými nočními živočichy obrazem i zvukem. Krátká procházka noční přírodou s detektorem, jehož pomocí lze zachytit (ultra) zvuky netopýřů. Hlasy nočních zvířat, šumění vody a větru, tma. Nevšední záži-

tek při průchodu nočním lesem. Provází RNDr. Jiří Šafář, vedoucí krajského střediska Agentury ochrany přírody a krajiny ČR v Olomouci. Ukončení dle zájmu účastníků cca v 21 hodin.

24. července až 26. září, Jeseníky, Národní park Šumava, Jizerské hory Týdny pro les a krajinu

Již jedenáctým rokem pořádá Hnutí DUHA pracovní pobyt v lese po celé České republice. Dobrovolníci čeká pět dnů práce v lese nebo ve volné krajině. Budete třeba sázet mladé stromky – listnáče nebo jedličky, zahrazovat staré meliorační strouhy a zajišťovat ochranu stromků před spásením zvěří. Ubytování a strava jsou pro účastníky zdarma. Na večery jsou připraveny i přednášky a besedy o péči o lesy a jejich ochraně. Součástí pracovního pobytu je většinou rovněž jeden delší výlet po okolní krajině spojený s odborným výkladem. Další informace Karolína Švarcová, karolina.svarcova@hnutiduha.cz. Termíny najdete na www.hnutiduha.cz, v sekci Naše akce.

10.–15. srpna, Horní Jiřetín Letní tábor v Horním Jiřetíně

Po několika letech se Hnutí DUHA vrací do Horního Jiřetína v severních Čechách, oblasti těžce zkoušené těžbou

uhlí. Bude se pár dnů pomáhat s čím bude potřeba, konkrétním lidem i obci. Podpoříte tak místní obyvatele v boji za zachování dvoutisícového města. Na večery jsou nachystány koncerty, besedy a semináře. Na volnou zábavu a výlety do okolí bude také čas. Ubytování je zajištěno na půdě hornojířetínské fary (karimatku a spacák s sebou), případně ve vlastních stanech na farní zahradě. Sociální zázemí je zajištěno rovněž na faře. Stravování za drobný příspěvek bude zajištěno společně ve vegetariánské nebo veganské verzi, případně je v blízkosti hostinec se širokým výběrem jídel. Přihlášky a bližší informace Petra Švambergová, petra.svambergova@hnutiduha.cz.

14.–20. srpna, Leopoldschlag, Rakousko Green Belt Camp Maltsch/Malše 2010

Již tradiční tábor na břehu Malše podobný Týdnům pro les ekologické organizace Hnutí DUHA. Je dobré umět německy či anglicky. Težiště prací během tábora bude spočívat v péči (kosení a odstraňování křovin) na ekologicky hodnotných plochách luk. Na programu je i exkurze do naturového území Maltsch (Malše), vycházka za netopýry ve Freistadtu či jednodenní výlet do Čech. Účastníci mohou být ve věku 16–30 let, ale i starší. Náklady na cestu na tábor a z tábora si každý hradí sám. Strava a veškerý program pro účastníky zdarma. Spát se bude ve stanech. Při velice špatném počasí je k dispozici náhradní ubytování. Přihlášky a další infor-

mace: Naturschutzbund Oberösterreich, Promenade 37, 4020 Linz. Tel.: 0043 732 77 92 79, email ooenb@gmx.net, www.naturschutzbund-ooe.at.

26.–30. srpna, Národní park Šumava a Bavorský les

Poznávací pochody napříč národními parky

Hnutí DUHA pořádá každoroční poznávací túru napříč národními parky Šumava a Bavorský les. Možnost vidět nejkrásnější místa „Zelené střechy Evropy“ a navštívit mnoho míst s odborným průvodcem. Přihlášky Marcela Povolná, tel.: 603 551517, e-mail: marcela.povolna@hnutiduha.cz.

Prázdninové svátky

Červenec

- 11. 7. Světový den populace
- 11. 7. Mezinárodní slavnosti Labe
- 14. 7. Mezinárodní den alternativ ke spalovnám
- 16. 7. Pojdte se vykoupat do řeky
- 26. 7. Den rodičů

Srpen

- 6. 8. Světový den za zákaz jaderných zbraní (Den Hirošimy)
- 9. 8. Mezinárodní den původních obyvatel
- 23. 8. Mezinárodní den pro připomenutí obchodu s otroky a jeho zrušení

maximobil

GDP-02

- Telefonování v GSM síti s použitím standardní SIM karty
- Rychlé psaní SMS na QWERTY klávesnici
- Snadné čtení SMS na velkém podsvětleném LCD displeji
- Pohodlné vytáčení čísel velkými tlačítky nebo klávesami rychlé volby
- Volání bez držení sluchátka (hands-free) zabudovaným mikrofonem a reproduktorem
- Rychlý přístup k nejčastěji používaným funkcím - hledání v seznamu, čtení a psaní SMS, historie hovorů - vyhrazenými tlačítky - stačí jeden stisk pro provedení
- Snadné dočasné přemístění telefonu díky zabudované baterii

~~3999,-~~
2999,-
nová cena

KVAPIL
ELEKTRO

Josef KVAPIL a.s.
Rožňavská 12, Olomouc
Tel: 585412742

www.maximobil.cz
www.kvapil-elektro.cz

Podpořte prosím vydávání Ekologických listů. Doporučený příspěvek na jeden výtisk činí 10 Kč. Vychází 11 čísel ročně. Prosíme pravidelné čtenáře o zaslání ročního příspěvku 110 Kč na účet číslo 3313751001/5500 anebo na adresu redakce. Před zasláním daru nás informujte, nepřijímáme anonymní dary. Naši práci můžete podpořit také materiálním darem či aktivní pomocí. Ekologické listy můžete dostávat poštou za cenu poštovného a nebo e-mailem ve formátu PDF. Navštivte internetovou verzi na www.ekologickelisty.cz a přidejte sem svůj komentář či reakci na článek, který vás v tomto čísle zaujal. V návštěvní knize uvítáme vaše kritické příspěvky a podněty.